

بازآفرینی بافت قدیم با رویکرد ارتقاء گردشگری

(مطالعه موردی: محله نقش جهان اصفهان)

اپوریا زمانی*، ۲ دکتر هما هدایت، ۳ دکتر مجید سنایی

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه هنر و معماری کمال الملک نوشهر

Email: zamani_pooria@yahoo.com

۲- استادیار و عضو هیئت علمی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن

Email: homa_hedayat@yahoo.com

۳- مدرس گروه شهرسازی دانشگاه هنر و معماری کمال الملک نوشهر ، واحد شمال

Email: majid.sanaei@yahoo.com

چکیده :

بافت های قدیمی و کهن شهرها و به واسطه ی قدمت تاریخی و وجود عناصر با ارزش تاریخی موقعیت مناسب ارتباطی ، قرارگیری بازار اصلی شهر و قلب تپنده ی اقتصادی آن و... دارای ارزش و جایگاه منحصر به فردی در ساختار فضایی و کارکردی شهر می باشد . همچنین توجه به بافت های قدیمی و فرسوده و رفع ناپایداری آن ها به موضوع جدی و محوری در شهرها بدل شده به گونه ای که بازآفرینی شهری با رویکرد توسعه گردشگری به عنوان چاره ای برای حفظ این گونه بافت های ارزشمند توصیه میگردد. رویکرد بازآفرینی بر تداوم تاریخی و استفاده هر چه بهتر از میراث فرهنگی و تاریخی تأکید می ورزد و امکان معاصر سازی بافت های تاریخی را در راستای توسعه صنعت گردشگری فراهم می آورد. انتخاب محله نقش جهان اصفهان به عنوان نمونه موردی پژوهش حاضر از آن جهت است که یکی از محله های پر جاذبه، حاوی پتانسیل های گردشگری به عنوان پایلوت توسعه گردشگری و مهم تر از همه مجاورت با عناصری که دارای شناسنامه جهانی می باشند ، امکان و فرصت مناسبی برای بازآفرینی بر پایه گردشگری پدید آورده است. هدف کلان پژوهش باز آفرینی بافت قدیم با رویکرد ارتقاء گردشگری و روش تحقیق در این پژوهش توصیفی - تحلیلی است که شامل مطالعات کتابخانه ای، پرسش نامه و پیمایشی می باشد. تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شده است. پژوهش حاضر در پی تدوین مدل مفهومی به منظور بازآفرینی محله تاریخی نقش جهان اصفهان با رویکرد گردشگری شهری و سنجش مدل تدوین شده در نمونه موردی مدنظر است که نتایج این تحقیق صحت و درستی مدل مفهومی تبیین شده را مورد تأیید قرار می دهد. همچنین نتایج بررسی های آماری نشان می دهد که مؤلفه های تجربی - زیبا شناختی و عملکردی بیشترین نقش را در بازآفرینی مراکز تاریخی شهری با رویکرد گردشگری شهری را دارا می باشند.

واژه های کلیدی: بازآفرینی ، بافت قدیم ، گردشگری ، محله نقش جهان اصفهان

۱- مقدمه

نقش بافت تاریخی ، برآوردن نیازهای شناسنامه ای و هویتی شهر است .یعنی اگر کسی می خواهد بداند این شهر کجا است و چیست، سراغ بافت تاریخی آن می رود. (جباری ، ۱۳۸۷، ۹۰) اما بازآفرینی (معاصر سازی) فرآیندی است که به خلق فضا های شهری جدید با حفظ ویژگی های اصلی فضایی (کالبدی و فعالیتی) منجر می گردد. که در این اقدام فضای شهری جدیدی حادث می شود که ضمن شباهت های اساسی با فضای شهری قدیم تفاوت های ماهوی و معنایی را با فضای قدیمی به نمایش می گذارد. (حبیبی و مقصودی، ۱۳۸۶، ۵). بافت تاریخی و فرهنگی شهر ها آثار گرانبهایی از فرهنگ ، دانش معماری و شهرسازی بومی اند. و به عنوان جزئی از هویت اجتماعی هر قوم و کشوری تلقی می شوند. در واقع حفظ بافت های تاریخی به